

ÇALIŞAN ANNELER VE COVID-19 GERÇEKLIĞİ

ÇALIŞAN ANNELERİN YAŞADIĞI ZORLUKLAR

ÇALIŞAN ANNELER VE COVID-19 GERÇEKLIĞİ

ARKAPLAN

Koronavirüs (COVID-19), 2019 yılının aralık ayında Çin'in Wuhan kentinde ortaya çıkmış, Çin dışında 113 ülkede de vakaların görülmesiyle 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından küresel bir salgın olarak ilan edilmiştir.

Salgın; bir yandan insanların davranışlarına, alışkanlıklarına, yaşam tarzlarına etki ederken diğer yandan sosyal, fiziksel, ekonomik, psikolojik vb. alanlarda da etkisini sürdürmüştür. COVID-19 sebebiyle alınan önlemler ve kararlar, işini ve özel hayatını aynı çatı altında sürdürmek zorunda kalan çalışan anneler için yeni bir alışma ve değişim dönemini de beraberinde getirmiştir. Özellikle de toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında ev işlerinden ve çocukların bakımından sorumlu olan çalışan anneler için bu etki istihdam da kalma açısından yeni zorlukları beraberinde getirmiştir. Bu noktada yapılan araştırmalar ve değerlendirmeler çalışan annelerin COVID-19 gerçekliğinden nasıl etkilendiklerini anlama konusunda yararlı olacaktır. Genel olarak mesafe kuralları gereği virüsün yayılım riskini azaltmak için gerçekleştirilen seyahat kısıtlamaları, çalışma saatlerinde esneklik, karantina, sokağa çıkma yasağı, kurumların ve işyerlerinin kapatılması, uzaktan eğitim ve evden çalışma uygulaması gibi hızlı değişimler çalışan anneleri; özel alanlarını kamusal alanlarına sığdırma zorunluluğuna itmiştir. Çalışan annelerin özel alandaki sorumluluklarını kamusal alandaki iş yüklerine eklemeleri de birçok zorlukla karşı karşıya kalmalarına sebep olmuştur.

Bu bilgilendirme notu, çalışan annelerin ekonomik, fiziksel, sosyal, cinsiyet rolleri ve psikolojik sağlıkları açısından değerlendirmeleri ve incelemeleri içermektedir.

Dünya Genelinde ve Ülkemizde COVID-19: Mevcut Durum

Koronavirüs (COVID-19) zaman içerisinde hızlı bir yayılım göstermiş ve Çin'in diğer eyaletlerine ve aynı zamanda diğer dünya ülkelerine de kısa sürede yayılmıştır. Bu hastalığı risk grubu; 65 yaş üstü olanlar, kalp hastalığı ve hipertansiyon gibi ciddi kronik tıbbi rahatsızlıkları olan insanlar ve sağlık çalışanları olarak tanımlanmıştır. En çok karşılaşılan belirtilerin ateş, öksürük ve yorgunluk olmasının yanı sıra boğaz ve baş ağrısı, ishal, tat alma veya koku duyusunun kaybı, solunum güçlüğü, nefes darlığı, göğüs ağrısı, göğüste baskı gibi semptomlardan oluştuğu aktarılmış; zaman içinde bazı semptomlarda değişimler olduğu belirtilmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün haftalık epidemiyolojik güncellemesine göre dünya genelinde 12 Aralık 2020 tarihinde onaylanan vaka sayısı 69 521 294, ölü sayısı ise 1 582 674'dür. Aralık ayının başında dünya genelindeki 60 milyonu aşan vaka sayısı sebebiyle uzmanlar insanların önlemlere uymasını tekrar tekrar hatırlatmıştır. Alınan önlemler arasında maske kullanımı, sosyal mesafe kuralı, karantina, sokağa çıkma yasağı, seyahat kısıtlamaları, kurumların ve iş yerlerinin kapatılması/dönüşümlü çalışma ve uzaktan eğitim yer almaktadır. Ülkemizdeki COVID-19 salgınının durumu, dünya genelinin durumundan çok da farklı değildir. Salgının başlangıcından 12 Aralık 2020 tarihine kadar T.C. Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı genel durum verilerine göre toplam vaka sayısının 1 780 673 ve ölen sayısının 15 977 olduğu görülmüştür.

Kadın İstihdamı ve COVID-19

Kadınların çalışma hayatındaki yeri toplumsal konumuna göre belirlenmiştir. Kadın için yüzyıllardır belirlenen bu olgu, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadının yerini evi kabul etmiş, rolünü de eş ve anne olarak şekillendirmiştir. Bu sebeple kadınlar işgücü piyasasında yeterli oranda yer edinememiştir. Son 20 yılda yapılan önemli ilerlemelere rağmen güncel rakamlar dünyadaki istihdam ve çalışma koşulları bakımından kadınlar ile erkekler arasındaki eşitsizliği gözler önüne sermiştir. 8 Mart 2018 tarihinde kutlanan Dünya Kadınlar Günü'nün hemen öncesinde yayınlanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) raporuna göre, dünyada %48,5 olan kadınların işgücüne katılım oranı, erkeklerin oranının %26,5 gerisinde kalmıştır. Ayrıca dünyada %6 olan kadın işsizlik oranı, erkekler için %80'dir. Hepsi birlikte düşünüldüğünde, çalışan her 10 erkeğe karşılık yalnızca 6 kadın istihdam edilmiştir. Ülkemizde de durum çok farklı olmamakla birlikte; 2017 yılı Gelir Yaşam Koşulları Araştırması (GYKA) 15 yaş üstü nüfusun %50,4'ünü kadınların oluşturduğunu fakat kadınların işgücüne katılım oranlarının yaklaşık %29,5'te kaldığını göstermiştir.

COVID-19 ile birlikte hayatımızın birçok noktasında olduğu gibi iş hayatında ve istihdam oranlarında da değişiklikler meydana gelmiştir. Ekonomik faaliyetlerdeki azalmanın bazı sektörlerde daha yüksek oranda olmasıyla birlikte COVID-19 krizi, kadın istihdamının ağırlıklı olduğu sektörler açısından ayrıca değerlendirilmesi gerektiğini göstermiştir. ILO'nun verilerine göre, 2020 yılında COVID-19 krizi nedeniyle çeşitli ülkelerde başvuru alan tam veya kısmi kısıtlama önlemlerinin yaklaşık 2,7 milyar işçiyi etkilediği ve bunun da dünyadaki iş gücünün yaklaşık %81'ini temsil ettiği görülmüştür. Ayrıca bu verilerin yanı sıra COVID-19 nedeniyle

evlerden çalışan ya da işi bırakmak durumunda kalan insanların cinsiyetler arası oranına bakıldığında da ortada azımsanamayacak bir fark görülmektedir. Gerek kadın işsizlik oranlarında gerekse erkek ve kadın işsizlik oranları arasındaki açığa bakıldığında tüm OECD ülkeleri içinde Türkiye, Yunanistan'dan sonra ikinci sırada yer almıştır. Türkiye'de 2019 yılında 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus için işsizlik oranı erkeklerde %2,4 iken; kadınlarda %16,5'tir. 20 yıl öncesinde %26 olan kadın istihdamının COVID-19 salgın dönemi öncesine kadar %32 seviyelerine ulaştığı görülmüştür ancak salgın sonrası ile birlikte bu veri %25,6 seviyelerine inmiştir. Genç erkekler işsiz kaldığında 1 yıl içerisinde iş bulma ihtimali %70 iken bu oran kadınlarda %30 civarında olduğu görülmüştür. İşsiz kalma süresinin uzaması ise tekrar iş bulma ihtimalini fazlasıyla düşürmektedir.

DİSK-AR'ın İLO ve TÜİK verilerine bağlı olarak hazırladığı COVID-19 Döneminde Kadın İş Gücünün Görünümü Raporu'na göre ise;

- Kadınlar COVID-19'un yarattığı işsizlikten ve istihdam kaybından daha fazla etkilenmektedir.
- Yaş bağlamında incelendiğinde gençler üzerinde etkisinin çok fazla ve en yüksek kaybı yaşayanların olduğu ortaya çıkmıştır. Gençler kendi içerisinde incelendiğinde ise fazlasıyla etkilenen grup genç kadınlar olduğu görülmüştür.
- Kadınlar işgücü piyasasından daha hızlı çekilmiş ve kadın istihdamı daha hızlı daralmıştır.
- Kadın işgücü %11, kadın istihdamı %9 azalmıştır.
- COVID-19 döneminde geniş tanımlı kadın işsizlik oranı %45,3'e yükselmiştir.
- İşbaşında olmayan kadınların sayısı bir yılda 5 katına çıkmıştır.

Verilerden görüldüğü üzere halihazırda bulunan kadın istihdamının kısıtlı imkanları COVID-19 krizi ile daha da daralmış ve Türkiye'de yüksek işsizlik oranlarıyla karşı karşıya olan kadınlar işsizlik sorunundan daha da etkilenen bir kesim olmuştur. Bununla birlikte kadınların COVID-19 krizi ve sonrasında düşen emek talebi karşısında erkeklere göre çok daha kırılgan bir konumda olması muhtemeldir. Hatta %46'sı COVID-19 salgınının başlamasıyla birlikte ücretli çalışma saatlerinin azaldığını ifade etmiş ve bu noktada işlerinden tamamen olmasalar da daha az çalışmak, buna bağlı olarak da daha az ücret almak zorunda kalmışlardır.

COVID-19, Uzaktan Eğitim ve Çalışan Anneler

COVID-19 virüsünün sebep olduğu düzenlemelerden biri de okullarda eğitime ara verilmesi durumudur. Dünyanın birçok ülkesinde okullara geçici süreliğine ara vererek öğrencilerin uzaktan eğitim almaları sağlanmıştır. UNESCO tarafından 4 Mart 2020 tarihinden itibaren öncelikli olarak 22 ülkede okullara ara verildiği açıklanmıştır. Ülkemizde ise Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullar ve Yükseköğretim Kurumuna bağlı üniversitelerde eğitime geçici süreyle ara verilmiştir. Eğitimde devamlılığının sağlanabilmesi amacıyla dijital araçlar aracılığıyla eğitim materyalleri dijital ortamlara yüklenerek çeşitli çözüm yolları üretilmiştir.

Eğitim alanında uzaktan eğitim uygulamasına geçilmesi kadar önemli bir başka düzenleme de çalışma yaşamının aksamaması için evden çalışma uygulamasının hayata geçirilmesi olmuştur. COVID-19 sürecinde kadın-erkek ya da kamu-özel sektör çalışanı olmak fark etmeksizin, çalışma yaşamında yer alan birçok kişi evden çalışma uygulamasına uyum sağlamak ve evden çalışmak zorunda kalmıştır. Salgın döneminde hayata geçirilen uzaktan eğitim ve evden çalışma uygulamaları gibi kararlar aileyi yapı, işlev ve roller bağlamında da çok etkilemiştir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2020-2021 öğretim yılı açılış ve uzaktan eğitim planlarına göre; çalışan annelerin evdeki rollerini kapsayan iş yükünün ciddi oranda artacağı, çalışan annelerin yetersizlik duygusu, stres ve fiziksel olarak yeterince dinlenememe, uyku sorunları vb. pek çok psikolojik ve fiziksel sağlık sorunu yaşayacağı tahmin edilmektedir. UNFPA ise salgınlarda kadınların aile içi yüklerinin arttığını ve özellikle de tam zamanlı çalışmaya devam eden kadınların evdeki sorumluluklarının daha da ağırlaşmakta olduğunu belirtmiştir. COVID-19 salgınının özel sektör üzerindeki olası etkilerini toplumsal cinsiyet bakış açısından anlamaya ve değerlendirmeye çalışan Doç. Dr. Emel Memiş tarafından yapılan bir diğer araştırmanın bulguları da COVID-19 döneminde kadın ve erkek çalışanların yaşadıkları temel sorunların birbirinden farklı olduğunu gözler önüne sermektedir. 241 şirket ve 3000'den fazla çalışan ile yapılmış bu çalışmada COVID-19 döneminde kadın ve erkek çalışanların sorun olarak gördükleri 3 konuya bakıldığında; **kadınların yüzde 99'unun artan ev işleri ve bakım sorumluluğu, yüzde 97'sinin uzaktan/evden çalışma ile artan iş yükü, yüzde 95'inin ise endişe, psikolojik stres ve tükenmişlikten bahsettiği kaydedilmiştir.**

Konuya özellikle ülkemiz nezdinde ve kadınların aile içinde sergilediği roller kapsamında yani eş, anne, çalışan anne sarmalında bakıldığı zaman kadınların COVID-19 salgınını çok zorlayıcı ve yorucu bir şekilde deneyimledikleri daha iyi anlaşılmaktadır. Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında ev işleri ve çocukların bakımından sorumlu olan annelerin özel alanlarındaki ev içi rollerinin; çocuklarının uzaktan eğitimleri kapsamında dersleri, ödevleri ve etkinlikleriyle

ilgilenmeleri, normal rutinlerinde temizlikçi, bakıcı ya da aile büyüklerinden yardım alabildikleri ev işlerini tek başlarına yapmak zorunda kalmaları gibi zorlukları da arttırmıştır. Ayrıca her gün her öğün için ayrı yemek hazırlamak, çocukların dengeli ve sağlıklı beslenmesini sağlamak için yemek içeriklerini planlamak, salgın nedeniyle ev içi hijyen ve temizlik konularına daha fazla zaman ayırmak kadınların üstlenmek zorunda kaldıkları diğer rollerden birkaçı olmuştur. Evin içindeki bu roller ve çocuk bakımı kısmen kadınların erkeklerden daha az kazanç sağlaması kısmen de toplumsal cinsiyet rolleri ısrarı ile kadınlara daha fazla atfedilmiştir. Tabii ki, bu işlerin tamamı kadınlar tarafından yapılmamaktadır ama Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) verileri, dünyadaki kadınların ortalama her gün 4 saat 20 dakika ücretsiz bakım çalışması yaptığını, erkeklerin ise 2 saat 16 dakika ücretsiz bakım çalışması yaptığını göstermektedir. Yani çalışan anneler salgın döneminde eşlerinden daha fazla iş yükü altında kalarak tüm bu zorluklarla mücadele etmek zorunda kalmıştır. Kamusal alanın bir gecede değişmesi evlerin okullara, anaokullarına ve ofislere dönüşmesi kadınların daha fazla baskı altında hissetmesine sebep olmuştur.

Sosyolog Prof. Dr. Veysel Bozkurt'un COVID-19 sonrasındaki gelişmeleri ortaya çıkarmak amacıyla 5300 kişiyle online olarak gerçekleştirdiği çalışmasından hareketle;

- Salgın sürecinde kadınların iş yükünün olağanüstü bir şekilde arttığı,
- Salgınla birlikte evden/online çalışan kadınların, çocuk bakımı ve temizlik işlerinde yardımcılarını kaybettiği, dışarıdan yemek sipariş imkânlarının büyük ölçüde ortadan kalktığı, kadınların ruh hallerinin erkeklere göre çok daha olumsuz etkilendiği ve çok daha stresli hale geldikleri,
- İşin yanında yemek, çocuk bakımı ve temizlik gibi işlerin de çoğunluğunu üstlenen kadınlar arasında işlerindeki verimliliğin, erkeklere oranla çok daha fazla gerilediği,
- Hanede yaşayanların sayısı arttıkça, evden/online çalışanların verimliliklerinin düştüğü görülmüştür.

Bozkurt'un bu çalışması, salgın sürecinde kadının/annenin iş yükünün arttığı, özellikle de çalışan kadın/annenin evden çalışma uygulamasıyla daha yıpratıcı bir süreçten geçtiğini görmemizi sağlamıştır.

Öneriler

Çoğu ülkede olduğu gibi Türkiye’de de COVID-19 salgınının ekonomik ve sosyal etkilerinin analizinde ve geliştirilen politika önerilerinde toplumsal cinsiyet temelli veriler yer almamaktadır. Fakat COVID-19 krizinin yaratacağı iş ve gelir kaybından en çok etkilenecek sektörlerde kadınların ağırlıkta olduğu ve kadınların düşük ücretli, güvencesiz, kayıt dışı işlerdeki istihdamının görece yoğunluğu göz önüne alındığında **COVID-19 salgınının ekonomik ve toplumsal etkilerinin analizine toplumsal cinsiyet penceresinden de bakılmalıdır. Buna ek olarak çalışan kadınlar için geliştirilen politika önerilerinde COVID-19 krizinin ekonomik ve toplumsal etkilerinin yanı sıra psikososyal etkileri de göz önünde bulundurulmalıdır.**

Aşağıda çalışan annelere ve işverenlere hem toplumsal cinsiyet faktörü hem de psikososyal risk boyutunu barındıran öneriler derlenmiştir:

Evden Çalışan Annelere Öneriler:

- İş ve ev rutinlerinizi oluştururken evdeki diğer bireylerle eşit bir şekilde görev dağılımı yapabilirsiniz.
- Evden çalışılacağı zaman evdeki ve mesleki işe ayrılan süre ile ilgili sınırları belirginleştirip günlük rutininizi oluşturabilirsiniz.
- Çocuklarınız bazen sizi sınırlendirdiğinde pozitif kalmak zor olsa da çocuklara doğru şeyler yapmaları için olumlu yönergeler verdiğimizde ve yaptığı iyi davranışlarda övdüğümüzde istediğimizi yapma olasılıkları daha yüksektir.
- Çocuğunuz davranışları için sizler bir rol modelsiniz. Örnek davranışlar sergileyip COVID-19 süresince sosyal mesafe, el yıkama ve kişisel hijyen hakkında bilgi verebilirsiniz. Hatta oyunlarla, hikâyelerle, şarkılarla ve hareketlerle daha eğlenceli hale getirebilirsiniz.
- COVID-19 süresince stresli hissettiğinizde veya korktuğunuzda yalnız olmadığınızı, milyonlarca insanın benzer süreçlerden geçtiğini kendinize hatırlatabilirsiniz.
- COVID-19 hakkında konuşmak bazen iyi gelebilir ve rahatlamanızı sağlayabilir. Özellikle de bilgi kirliliği söz konusu olduğu için çocuklarınızla konuşmaya istekli, dürüst ve destekleyici bir şekilde konuşmak yararlı olabilir.

- Size iyi gelecekse eğlenceli ve rahatlatıcı aktiviteler yaparak ara verebilirsiniz.
- Mesleki işin yanında yemek, çocuk bakımı ve temizlik gibi ev işlerinin sadece kadınlara atfedilmemesini kendinize veya başkalarına hatırlatabilirsiniz.
- Belli saatler dışında dijital temastan kaçınabilirsiniz. Teknoloji bu süreci yönetmek için avantaj gibi gözükse de iş ve ev yaşamını dengede tutmayı zorlaştıran bir etkidir. Özellikle sosyal medya ve haberler paniğe kapılmanıza neden oluyorsa o mecralardan uzaklaşabilirsiniz.
- Çocuğunuza ne yapmak istediğini sorup onlarla bire bir zaman geçirebilirsiniz.
- Düzenli olarak temiz hava almak için çaba harcayabilirsiniz; yürüyüşe çıkabilir ya da balkon gibi alanlarda temiz hava alabilirsiniz.

İşverene Öneriler:

- COVID-19 salgınına karşı alınan parasal önlemlerden, mali teşvik paketlerinden ve ek sosyal yardım düzenlemelerinden kadınların ne ölçüde yararlandığını izleyebilir ve kadınların yararını artıracak özel önlemler geliştirebilirsiniz.
- Salgından en çok etkilenen sektörlerde iş ve gelir kaybına uğrayan kadınlar için özel önlemler geliştirebilirsiniz.
- COVID-19 salgınına karşı alınacak önlemlerde kadınların ihtiyaçlarını ve bakış açılarını içermeyi hedefleyen katılımcı mekanizmaları geliştirebilirsiniz.
- Ev işçilerinin işsizlik sigortasından yararlanmalarını sağlayabilirsiniz.
- İşveren örgütlerinin üyelerine sağlayacakları desteklerde kadın kotaları oluşturabilirsiniz.
- Çalışma ve yaşam koşulları açısından COVID-19 krizinden çok fazla etkilenen göçmen ve tüm güvencesiz çalışanlar için ekonomik ve sosyal destek sağlayabilirsiniz.

- Kadınlara odaklanan istihdam politikalarını destekleyici çalışmalar yapabilirsiniz.
- Tüm işyerlerinde hamileleri, yasal süt izni kullananları, engellileri, 60 yaş ve üzerinde olanları COVID-19 salgını süresince idari izinli olarak sayabilirsiniz. 12 yaşından kk çocuğu olanlara ise talepleri halinde ücretli izin verebilirsiniz.
- Kadınların işlerini muhafaza etmelerini sağlayacak politikalar uygulayarak işlerini kaybetmelerini önleyebilir ya da işini kaybeden kadınların yeni iş bulmasına yardım edebilirsiniz.

KAYNAKÇA

1. Akbař, ö. z., & dursun, c. koronavirüs (covid-19) pandemisi sürecinde özel alanına kamusal alanı sığdıran çalışan anneler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 78-94.
2. Balcı, Y., & Çetin, G. (2020). Covid-19 pandemisinin Türkiye Ekonomisinde istihdam ve çalışma hayatı üzerindeki etkileri: Sorunlar ve çözüm önerileri.
3. Brymer, M., Schreiber, M., Gurwitch, R., Hoffman, D., Graham, M., Garst, L., & Speier, A. (2020). *Parent/Caregiver Guide to Helping Families Cope With the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)*. Los Angeles, CA, and Durham, NC: National Center for Child Traumatic Stress.
4. Covid19.saglik.gov.tr. 2020. COVID-19. [online] Available at: <<https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66113/covid-19.html>> [Accessed 29 November 2020].
5. Disk.Org.Tr. 2020. » COVID-19 Döneminde Kadın İşgücünün Görünümü Raporu. [online] Available at: <<http://disk.org.tr/2020/06/covid-19-doneminde-kadin-isgucunun-gorunumu-raporu/>> [Accessed 29 November 2020].
6. Feministtahayyul.com. 2020. 003. Pandemi Sürecinde Kadınların Ev İçindeki Deneyimleri Ve Evde Kalmanın Duyguları. [online] Available at: <http://www.feministtahayyul.com/?page_id=1289> [Accessed 6 December 2020].
7. Hurriyet.com.tr. 2020. Salgın Belirsizliği Huzursuzluğu Artırdı. [online] Available at: <<https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/sibel-bagci-uzun/salginin-belirsizligi-huzursuzlugu-artirdi-41501744>> [Accessed 6 December 2020].
8. Ilo.org. 2020. Yeni ILO Raporuna Göre Küresel İşgücü Piyasasındaki Büyük Cinsiyet Açığı Sürüyor. [online] Available at: <https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_458132/lang--tr/index.htm> [Accessed 6 December 2020].
9. Karabıyık, İ. (2012). Türkiye'de çalışma hayatında kadın istihdamı. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32(1), 231-260.
10. KEİG. 2020. COVID-19 Krizi Ve Kadın İstihdamı Ve İşsizliği - KEİG. [online] Available at: <<http://www.keig.org/covid-19-krizi-ve-kadin-istihdami-ve-issizligi/>> [Accessed 29 November 2020].
11. Sivil Sayfalar. 2020. Kadınların Çalışma Yaşamı Covid-19'Dan Ne Kadar Etkilendi? - Sivil Sayfalar. [online] Available at: <<https://www.sivilsayfalar.org/2020/06/01/kadinlarin-calisma-yasami-covid-19dan-ne-kadar-etkilendi/>> [Accessed 6 December 2020].
12. The Conversation. 2020. COVID-19 Is A Disaster For Mothers' Employment. And No, Working From Home Is Not The Solution. [online] Available at: <<https://theconversation.com/covid-19-is-a-disaster-for-mothers-employment-and-no-working-from-home-is-not-the-solution-142650>> [Accessed 29 November 2020].
13. Tusiad.org. 2020. [online] Available at: <<https://tusiad.org/tr/basin-bultenleri/item/10661-covid-19-salgininin-kadin-calisanlar-acisindan-etkileri-arastirmasi>> [Accessed 5 December 2020].
14. Unfpa.org. 2020. [online] Available at: <https://www.unfpa.org/sites/default/files/resource-pdf/Turkish_-COVID-19_A_Gender_Lens_Guidance_Note.pdf> [Accessed 6 December 2020].
15. Unicef.org. 2020. Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Bilgi Merkezi. [online] Available at: <<https://www.unicef.org/turkey/koronavir%C3%BCs-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-covid-19-bilgi-merkezi>> [Accessed 28 November 2020].

● ● ● ● **Çalışan
Anneler ve COVID-19 Gerçekliği**

● ● ● ● **Çalışan Annelerin Yaşadığı
Zorluklar**

Hazırlayanlar: Berat Çınar

Deniz Koşucu

Katkı verenler: Nevin Küçük

Teyfik Tokalılar

